

נוהל מחיקת חובות אבודים

-מובהר בזאת כי אין במסמך זה יעוץ משפטי ו/או ייעוץ מיסויי והוא אינו מהווה תחליף לאמור בחוק / בתקנות /

בנוהלי משרד הפנים ו/או רשויות המס השונות ובכל הוראה אחרת-

הנוהל מהווה נוהל פנים מועצתי המבוסס על נוהל משרד הפנים החל על הרשויות המקומיות ובכללם ועדים מקומיים

רקע

בבסיס כל ארגון קיים מערך שירותים הממומן באמצעות גבית הכנסות⁸⁹. מערך גביית התשלום ממקבלי השירותים הוא המאפשר להמשיך לתת את השירותים וליצור מעגל תזרימי יציב ומתוחזק. רשימת חובות עדכנית ומנוהלת הכרחית ליציבות הכלכלית של היישוב ולכן חיוני כי יגרעו ממנה חובות שאינם ברי גבייה.

רוב מקבלי השירות והלקוחות ביישוב הינם התושבים, ולעיתים המורכבות של קיום יחסי 'ספק-לקוח' בד בבד עם יחסי שכנות וחברות מביאה עמה צבירת חובות של תושבים בעלי קשיים כלכליים או לעומתיים.

מטרת הנוהל

הנוהל נועד לקבוע את תהליך הטיפול בחובות אבודים שישות (ועד מקומי או אגודה שיתופית) מעריכה כי אינם ניתנים לגבייה. לסייע בהבנת הפעולות הנדרשות לביצוע באשר לחובות, המקרים בהם חובות נחשבים 'לאבודים', דרך גריעתן ומשמעות הגריעה.

חקיקה

 נוהל מחיקת חובות רשות מקומית 2012

 פרשנות חובות אבודים מע"מ

מושגים

חוב - סכום כספי שגורם כלשהו פרטי או ציבורי חייב ליישוב⁹⁰.

חוב טוב - חוב שצפוי להיפרע בטווח זמן סביר ברמת ודאות גבוהה.

חוב מסופק - חוב שברמת ודאות גבוהה לא יפרע.

מבחינה חשבונאית חוב מסופק נשאר בעינו, אך במקביל לו יוצרים הוצאה⁹¹ מול התחייבות (הפרשה בספרים) כדי לציין שיתכן ויהפוך לאבוד.

חוב אבוד (נקרא גם חוב 'רע') - חוב שהסיכוי לגבותו אפסי בהתאם להגדרות בהמשך מזכר זה.

חשיבות סיווג חובות

נוהל גבייה יש להפעיל באופן עקבי ושוויוני לכלל החייבים ליישוב⁹².

גבייה בוועד מקומי היא מנהלית, בכפוף לחקיקה הכללית והספציפית לרשויות מקומיות⁹³. לעומתה גבייה

89 ארנונת ועד/הטל/דמי חבר באישור אגודה ועוד.

90 ועד מקומי או אגודה שיתופית.

91 שאינה מוכרת לצרכי מס.

92 ועד ואגודה הן ישויות שונות ועל כן באתר מועצה מפורסם נוהל לדוגמא המותאם לכל ישות [קישור לאתר המועצה](#)

93 הנחות בארנונת ועד מקומי נגזרות מהחלטת ועדת הנחות מועצתית.

באגודה שיתופית היא משפטית וכפופה לחוק הכללי, לתקנות רשם האגודות ולנוהל גבייה שאושר על ידי האגודה ומתייחס להכנסות שאושרו באסיפת אגודה לגבותם⁹⁴.
עם זאת חשוב להבדיל בין סוגי החובות על מנת לנתב את משאבי הגבייה והאכיפה בתבונה, בדגש על ברי הגבייה.
במידה ומחקנו חוב אבוד, **בהתאם לנהלים ולאחר שהוכחו פעולות לגבייתו**, החוב יוכר כהוצאה מוכרת לצורכי מס בשנה שבה הפך לחוב אבוד.

חשוב לזכור כי חובות תושבים ליישוב הינם **כספי ציבור** ואין להקל בהם ראש.

כל פעולה המבוצעת ביחס/בנוגע לכספי ציבור צריכה להיבחן **בשיקול דעת רחב ובחשיבה רבה** ולכן יש להכיר בחוב כאבוד ולממש נוהל זה כמוצא אחרון בלבד - **רק לאחר שכל המאמצים לגבותו ננקטו!**

הליך מחיקת החוב

מחיקת חוב מותנית בתנאי בסיס מצטברים

- לחייב אין זכות בנכס מקרקעין או נכס בעל ערך כלכלי⁹⁵.
- החוב בפיגור של יותר משלוש שנים ממועד שנקבע לתשלום.
- הרשות פעלה ככל הניתן על מנת לגבות את החוב (יפורט בהמשך).

סדר פעולות להכרה בחוב כחוב אבוד

1. ראשית יש להפעיל כלפי החייב את נוהל הגבייה כפי שמוסכם ומקובל ביישוב⁹⁶.
2. לאחר שהופעל נוהל זה והחוב עדיין לא נפרע, יש לבדוק אם שלושת התנאים הנ"ל מתקיימים.
3. באם מתקיימים התנאים - יש לכנס ישיבה של הועדה למחיקת חובות שתכלול את יו"ר הוועד/האגודה, גזבר הוועד/האגודה/היישוב והיועמ"ש. בישיבה זו ידונו במצב החובות. לחובות האבודים שיוכרו ינתן ביטוי בנספח א' (רצ"ב) עליו יחתמו חברי הועדה ובו יצהירו כי ננקטו כל הפעולות הנדרשות לגביית החוב.
4. באחריות הגזבר להפיק פרוטוקול של ישיבת הועדה וליישם בהתאם את הפעולות הנדרשות בתוכנת הגבייה ובהנהלת החשבונות.

בוועד מקומי - משנחתם המסמך המעיד על מיצוי הליכי הגבייה והכרה בחוב כחוב אבוד, יש לבטא את מחיקת החוב בתוכנת הגבייה וכן בדוחות הכספיים בנספח המיועד לכך.

באגודה שפועלת על בסיס עסקי - יש לבטא את מחיקת החוב בתוכנת הגבייה, להכיר בחוב אבוד כהוצאה בדוחות הכספיים ולהוציא הודעת זיכוי לרשות המיסים לקבלת החזר מס בגין ההכנסה שדווחה ויש לבטלה.

94 אגודה רשאית באסיפה לקבל החלטה על הפעלת ועדת הנחות בקריטריונים שונים.
95 במקרים בהם הנכס היחיד שמחזיק החייב הוא מקום מגוריו, רשאית הרשות המקומית לדחות את מועד גביית החוב (ולא למחוק אותו) למועד מימוש הזכויות מהנכס, או למועד בו חדל החייב להחזיק בנכס.
96 המאושר כדין ע"י יועמ"ש הישוב והועד.

להודעת הזיכוי יש לצרף אסמכתא לביצוע פעולות לגבייה (מכתבי התראה לתשלום, מכתב התראה מעו"ד, הוכחה לביצוע הליכים משפטיים) ומסמך הצהרה חתום (נספח א).
באגודה שפועלת לא על בסיס עסקי - יש לבטא את מחיקת החוב בתכנת הגבייה ולהכיר בחוב אבוד כהוצאה בדוחות הכספיים.

דגשים חשובים

- ◆ בכל זמן דרישת החוב, יש להשית עלות אכיפה וגבייה על יתרת החוב הקיימת. בוועד - בהתאם לחוק ובאגודה בכפוף לנוהל פנימי.
- ◆ במקרה שהתקבל החזר בגין חוב לאחר שחוב זה הוכר כחוב אבוד יש לרשום אותו כהכנסה. בנוסף, אם התקבל בגינו החזר מס (בשנה בה הוכר כחוב אבוד) יש לדווח על ההכנסה במלואה לצרכי מס.
- ◆ במקרים בהם הוצאות גביית החוב גבוהות מהחוב עצמו ניתן לוותר על חלק מהליכי הגבייה (משיקולי עלות-תועלת).
- ◆ 'איפה ואיפה' - כפי שיש להקפיד על שוויוניות בין החייבים השונים בתהליך גבייה החובות, כן יש לנהוג גם במחיקת החובות - היצמדות לקריטריונים אחידים.

נספח ג' - אישור למחיקת חוב

שם היישוב: _____ (ועד מקומי / אגודה) ישוב: _____
מס' סידורי: _____ מס' אישור בשנה זו _____ תאריך: _____

אנו, החתומים מטה, מצהירים בזאת כי :

- ☐ ננקטו ומוצו כל הליכי הגבייה שעליהם החליט הוועד/האגודה ביחד לסוג זה של חובו בהתאם לנדרש על פי חוזר מנכ"ל משרד הפנים ביחס למחיקת חובות
- 1 / או
- ☐ אין הצדקה כלכלית לנקוט בהליכי גבייה נגד החייב
- 1 / או
- ☐ החייב נכנס להליכי פשיטת רגל / הליכי פירוק

והתנאים הלא מתקיימים במלואם:

לחייב אין זכות בנכס מקרקעין או נכס בעל ערך כלכלי
החוב בפיגור של יותר משלוש שנים ממועד שנקבע לתשלום.

שם החייב	ת"ז / ח.פ.	מקור החוב	מועד היווצרות החוב	שיעור החוב הנומינלי	שיעור החוב בעת הגשת הבקשה

על החתום:

יו"ר הוועד המקומי/המנהל גזבר יועמ"ש הוועד/המנהל